

IN VIJF STAPPEN NAAR EEN MODERNE JUSTITIE

MINISTER VAN QUICKENBORNE DEELT AMBITIEUZE PLANNEN MET IE-NET

Minister van Justitie, Vincent Van Quickenborne, schreef het voorwoord voor het boek 'Uitdagingen van het deskundigenonderzoek op korte en lange termijn'. Bij de officiële voorstelling van het boek gaf hij voor een onlinepubliek van ruim 350 toehoorders een mooie inkijk over hoe hij met zijn 'Team Justitie' ons justitieapparaat op een hedendaagse leest wil schoeien. Daarbij gaat hij uit van vijf speerpunten en mikt hij vooral op een doorgedreven informatisering en digitalisering.

AUTEUR: LUC VANDER ELST

Na een inleiding door ie-netvoorzitter Egbert Lox en gerechtsdeskundige Didier De Buyst benadrukte de minister de cruciale rol van gerechtsdeskundigen, die ervoor zorgen dat magistraten heel oordeelkundig beslissingen kunnen nemen: "Voor een kwaliteitsvolle justitie zijn gerechtsdeskundigen onontbeerlijk."

"De uitdagingen bij Justitie zijn natuurlijk de trage werking en de vrij oubollige en administratieve gang van zaken. Een derde groot probleem is de straffeloosheid. Sommige straffen, zoals gevangenisstraffen onder de drie jaar, worden niet uitgevoerd. Penale boetes worden slechts in 30% van de gevallen betaald. Dat creëert een gevoel van onrechtvaardigheid."

In het verleden is al meermaals geprobeerd om Justitie efficiënter te laten werken, maar vaak bleef het bij mooie intenties.

"Toch denk ik dat het deze keer wel kan lukken. We investeren sterk in Justitie. Het budget is ongeveer twee miljard euro en tegen 2024 komt daar een half

miljard euro bij. We willen de gerechtelijke achterstand wegwerken door 1.400 extra mensen aan te werven en we investeren heel sterk in de digitalisering van justitie. Daarvoor doen we een beroep op het Europees herstellfonds dat ons 137 miljoen euro ter beschikking stelt."

TRANSFORMATIE

De minister noemde de situatie van justitie en digitalisering dramatisch. We horen bij de vier slechtste leerlingen van Europa.

"Justitie heeft echt nood aan digitalisering en daar gaan we voor. Ik weet wel dat er veel scepsis is, want in het verleden zijn al vele pogingen mislukt om Justitie te digitaliseren. Toch denk ik dat het nu wél anders kan. De pandemie heeft ons verplicht om meer digitaal te werken. Het systeem e-Deposit werd ontwikkeld. We werkten via telewerk, maakten digitale afspraken en sporadisch werden hier en daar videozittingen georganiseerd."

Team Justitie heeft voor de digitale transformatie bij Justitie vijf stappen uitgetekend. Voor een eerste stap wordt ingezet op materiaal.

"Justitie werkte met sterk verouderde en achterhaalde systemen. De helft van de medewerkers had zelfs nog geen computer. We investeren daarom meer dan 20 miljoen euro in nieuwe hardware en software: 18.000 nieuwe laptops, tweede schermen, dockingstations, wifi, enz. We willen die apparatuur vanaf nu ook up-to-date houden en om de vijf jaar vernieuwen. We willen ook modern materiaal, waarmee we

"Ik weet wel dat er veel scepsis is, want in het verleden zijn al vele pogingen mislukt om Justitie te digitaliseren. Toch denk ik dat het nu wél anders kan. De pandemie heeft ons verplicht om meer digitaal te werken."

In heel het pakket van maatregelen voor digitalisering en informatisering van Justitie zit heel wat dat ook leven en werk van gerechtsdeskundigen zal ten goede komen.

videozittingen kunnen organiseren. We zien hier en daar al enkele proefopstellingen. De rechtbank van Mechelen experimenteert met digitale inleidingszittingen, zodat afspraken kunnen worden gemaakt van op afstand en advocaten vanuit hun kantoor kunnen werken. Dat is al een enorme stap vooruit.”

DIGITAAL DOSSIER

Op termijn wil Team Justitie evolueren naar een volledig digitaal dossier. Dat betekent dat het dossier digitaal wordt aangeleverd en dat magistratuur en griffie het ook digitaal verwerken, waarna de output - vonnis of arrest - ook digitaal is.

“Een eerste stap daarin is e-Deposit, ingevoerd in 2016 en ondertussen al vrij algemeen gangbaar. Zo kunnen brieven, conclusies en stukken digitaal worden ingediend. Sinds de coronapandemie is het gebruik ervan toegenomen en werd het ook mogelijk om inleidende verzoekschriften in te dienen via dat kanaal. Bij het hof van beroep in Antwerpen wordt bijvoorbeeld al 75% van de verzoekschriften digitaal ingediend, terwijl dat voor corona 0% was. Dit jaar breiden we e-Deposit uit naar alle griffies van alle rechtbanken en we verbeteren het systeem verder. Er zit nu bijvoorbeeld nog een limiet van 17 megabyte op voor ingediende documenten, maar gerechtsdeskundigen dienen vaak veel zwaardere bestanden in. We passen dat dus aan, zodat iedereen op een comfortabele en moderne manier kan gebruikmaken van e-Deposit. Dankzij het digitaal dossier zal men een dossier ook van op afstand kunnen raadplegen. Vanaf eind april worden digitale dossiers mogelijk voor dossiers rond seksueel geweld en stapsgewijs breiden we dat uit naar andere mogelijke dossiers. Ook gerechtsdeskundigen zullen op termijn dossiers kunnen raadplegen van op afstand en in hun eigen kantoor. Dat levert voor alle betrokkenen enorme tijds- en efficiëntiewinsten op.”

NATIONAAL REGISTER

Het nationaal register wordt opengesteld vanaf einde maart, zodat iedereen die een beroep wil doen op een gerechtsdeskundige, makkelijk de juiste deskundige kan vinden.

“Dat heeft voor gerechtsdeskundigen ook een commerciële meerwaarde. Via e-Deposit zullen zij een persoonlijk profiel kunnen aanmaken en kunnen aangeven welke gegevens er gepubliceerd mogen worden en welke niet. Via Just-on-web kun je dat nationaal register raadplegen en een expert zoeken op naam of op domein. Een andere nieuwe tool die we volop ontwikkelen is Justinvoice. Een historisch probleem is immers de serieuze betalingsachterstand. Vandaag wordt slechts 30% van de kostenstaten binnen de 30 dagen betaald. Dat is veel te weinig. We stappen af van het

onwerkbaar systeem om alle stukken in te sturen via e-mail. Er is bijvoorbeeld geen opvolgingssysteem of ontvangstbewijs, terwijl we toch spreken over 200.000 documenten per jaar voor zowat achtduizend prestatieverleners. In maart beginnen we met de digitale tool Justinvoice. Via de website Just-on-web kunnen gerechtsdeskundigen voortaan hun dossier en hun stukken opladen. Ze krijgen een ontvangstbewijs, het systeem verwittigt hen over ontbrekende stukken en ze kunnen de stand van zaken van hun dossier perfect online opvolgen. Het systeem zal in een eerste fase

UITDAGINGEN VAN HET DESKUNDIGEN-ONDERZOEK OP KORTE EN LANGE TERMIJN

Gerechtsdeskundigen gebruiken hun uitgebreide professionele en juridische kennis om voor de rechtbank adviezen uit te brengen die erg belangrijk kunnen zijn voor de tussenbeslissingen in een strafonderzoek en voor de eindbeslissing in een rechtszaak. Ze hebben bijgevolg een belangrijke maatschappelijke opdracht om achter de ware toedracht te komen in zowel strafzaken als burgerlijke zaken. Zonder goede en correct handelende gerechtsdeskundigen is een behoorlijke rechtspraak niet mogelijk.

In 2007 werden belangrijke veranderingen doorgevoerd in het landschap van het gerechtelijk deskundigenonderzoek. Het was dus hoog tijd om het statuut en de deontologie van de gerechtsdeskundige nauwgezet onder de loep te nemen. Didier De Buyst, Johan Boon en Toon Lysens zijn dagelijks betrokken bij het gerechtelijk deskundigenonderzoek: als deskundige, als magistraat of als voorzitter van de aanvaardingscommissie van het nationaal register. Vanuit hun rijke en decennialang opgebouwde kennis en ervaring sloegen ze de handen in elkaar om een lijvig boek te publiceren over het thema.

Het resultaat - 'Statuut en deontologie van de gerechtsdeskundige' - is een lijvig werk geworden van meer dan 300 pagina's, bestemd voor gerechtsdeskundigen uit alle disciplines, magistraten en advocaten en voor al wie in aanraking komt met gerechtelijke deskundigenonderzoeken. Auteurs met kennis en ervaring uit alle mogelijke deskundigenverenigingen en beroepsgroepen hebben bijgedragen geleverd: tandartsen, maritieme deskundigen, landmeters, landschapsarchitecten, artsen, auto-experts, bedrijfsrevisoren, apothekers architecten, psychologen, landbouwdeskundigen, enz. Vincent Van Quickenborne, vice-eersteminister en minister van Justitie schreef het voorwoord.

Statuut en deontologie van de gerechtsdeskundige, red. Johan Boon, Didier De Buyst, Toon Lysens, 372 p, Die Keure, 65 euro – www.diekeure.be

ie-net-leden krijgen een korting bij aankoop van het boek.

“Met JustSign kunnen documenten efficiënt worden ondertekend met een digitale handtekening. Daardoor worden heel wat fysieke verplaatsingen naar de rechtbank overbodig.”

vrijwillig zijn, maar op termijn willen we het verplichten voor alle prestatieverleners om zo de betalingstermijnen sterk te kunnen inkorten.”

800.000 GERECHTSBRIEVEN

Jaarlijks vertrekken er vanuit de rechtbanken ongeveer achthonderdduizend gerechtsbrieven. Daar zijn veertig voltijdse equivalenten mee bezig bij Justitie en ook de geadresseerde heeft daar nog veel werk aan.

GROOTSTE EVENT

In zijn inleiding op het colloquium gewaagde voorzitter Egbert Lox van ‘het grootste event van onze ingenieursvereniging tot op vandaag’. De organisatoren konden de interesse wekken van 400 geregistreerde deelnemers, van wie er 350 het colloquium rechtstreeks bijwoonden. Een heel groot succes en een fijne start van het werkjaar 2022!

Naast minister Vincent Van Quickenborne stonden ook de drie medehoofdredacteuren van het boek, Toon Lysens, Johan Boon en Didier De Buyst, in voor een gesmaakte presentatie. Peter Callens, advocaat en voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies, ging dieper in op de samenwerking tussen deskundigen en advocaten: een resultaatgerichte aanpak.

“We ontwikkelen een digitale gerechtsbrief die in de e-box terecht komt. Daarvoor ontwikkelen we de projecten JustSign en JustSend. Met JustSign kunnen documenten efficiënt worden ondertekend met een digitale handtekening. Daardoor worden heel wat fysieke verplaatsingen naar de rechtbank overbodig. Met JustSend worden documenten automatisch verstuurd zonder tussenkomst van de griffie of de parketten. JustPay regelt dan weer de betalingen. We willen de problemen met provisies en betalingen oplossen. Tegen eind 2022 zal elke griffie ook over een bankterminal beschikken. Al vind ik het vreemd dat een minister van Justitie in 2022 nog moet aankondigen dat er bankterminals komen.”

“De tool Business Alert is een knipperlichtdatabank die een snel overzicht geeft in de financiële situatie of dreigende faillissementen bij bedrijven. Vandaag brengen we daar al meer dan 58.000 bedrijven in beeld en het aantal consultaties door de ondernemingsrechtbank neemt sterk toe. Zo werken we preventief door andere databanken met elkaar te linken.

JUST-ON-WEB

De website Just-on-web bestaat vandaag al en is de vierde pijler bij de informatisering van justitie.

“Dat wordt ons portaal om alles te ontsluiten. Vergelijk het met Tax-on-web. Sinds november vorig jaar kun je daar de vonnissen van de politierechtbanken consulteren waarin jij als partij betrokken bent. Geleidelijk aan volgen alle vonnissen en arresten. Je kunt er het nationaal register raadplegen, kostenstaten indienen, advocaten kunnen er hun conclusies indienen, slachtoffers kunnen hun advocatendossiers raadplegen, enz. Stap vijf – de laatste stap – is uiteindelijk een datagestuurde justitie, gebaseerd op artificiële intelligentie. We willen proactiever kunnen werken. Door alle databanken binnen Justitie met elkaar te verbinden krijgen we ook een beeld van alle overtredingen per persoon. Zo kunnen we beter ingrijpen op recidive of een veelovertreder extra maatregelen opleggen.”

In heel het pakket van maatregelen voor digitalisering en informatisering van Justitie zit heel wat dat ook leven en werk van gerechtsdeskundigen zal ten goede komen. De minister waarschuwt tegelijk voor een te grote euforie: “Het is een omvangrijk project en we kiezen voor een geleidelijke, doordachte aanpak. Het wordt geen grote digitale revolutie, maar we pakken dat stap voor stap aan in samenwerking en in nauwe samenspraak met de mensen op het terrein. Dus ook samen met gerechtsdeskundigen die weten waarover het gaat. Daarom hebben we een ‘digital transformation office’ opgericht, zodat we stelselmatig producten kunnen afleveren die het leven en het werken van onze klanten kan verbeteren. Wie dat op de voet wil volgen, kan terecht op mijn Instagram-account.”

“JUSTITIE MOET SNELLER, MENSELIJKER EN STRAFFER WORDEN”

De visie van Team Justitie op de hervorming van ons justitieapparaat is helder: justitie moet sneller werken, menselijker zijn en straffer zijn.

Naar aanleiding van zijn uiteenzetting over de modernisering van Justitie vroegen we minister van Justitie, Vincent Van Quickenborne, om wat meer achtergrond bij enkele van de voorgestelde actiepunten.

AUTEUR: LUC VANDER ELST

“Sneller, menselijker, straffer. Dat is onze visie en dat lijkt mij heel helder. We kunnen dat illustreren met tal van voorbeelden. Sneller: minder gerechtelijke achterstand, kortere betaaltermijnen, vlottere afhandeling van dossiers. Een menselijkere justitie: slachtoffers moeten hun dossiers van op afstand kunnen inkijken. En een straffere justitie betekent dat we de straffeloosheid willen stoppen. Alle straffen moeten worden uitgevoerd, ook de korte gevangenisstraffen. Dat maken we bijvoorbeeld mogelijk met de detentiehuisen vanaf juni dit jaar. Wij willen gewoon de steentjes verleggen waar die steentjes decennialang zijn blijven stilliggen.”

U hebt een zeer ambitieus programma. U wil veel historisch opgelopen achterstand inhalen?

“Het wordt ook echt heel concreet. We luisteren naar de mensen op het terrein. We nemen hun kennis en hun ervaringen mee. Zo weten we welke de echte problemen zijn. In het verleden zijn al vaker grote beloftes gedaan rond voorgesteld. Dat is op twee maanden tijd ontwikkeld en het ziet er echt goed uit. Het kan dus echt wel de informatisering van Justitie. De verandering die wij nu teweegbrengen, gaat uit van een andere aanpak, omdat we met concrete pro-

jecten werken. Onlangs is mij ons nieuwe programma, Justinvoice, voorgesteld. We testen die applicatie nu tien dagen uit aan de hand van vooropgestelde scripts. En Team Justitie test zelf mee. Leading by example.”

In het verleden was er redelijk wat tegenstand bij de magistratuur zelf. Of toch minstens argwaan en voorbehoud. Is dat nu aan het wegebben en ontstaan daardoor de kansen om nu sneller te digitaliseren en te moderniseren?

“Corona heeft ons enorm geholpen. Het klinkt wat cynisch, maar de pandemie heeft ervoor gezorgd dat iedereen op een bepaald ogenblik wel moest overschakelen op een digitaleodus. Dat heeft gezorgd voor een betere aanvaarding in de magistratuur. Al sinds 2016 kan men stukken, conclusies en brieven neerleggen. Maar sinds de coronacrisis is het gebruik daarvan massaal toegenomen. Daar komt bij dat zich een nieuwe generatie magistraten aandient. Een generatie die is opgegroeid met informatica en computers. Die mensen werken thuis met alle mogelijke digitale middelen en vinden het maar normaal dat ze diezelfde faciliteiten ook op hun werkplek kunnen gebruiken. Dat is de nieuwe context waarbinnen we nu werken.”

BOTTOM-UP

“Het verschil met het verleden is dat we niet werken met grote mastodontprojecten die uit Brussel van bovenaf worden opgelegd. Wij gaan uit van drie

“Een straffere justitie betekent dat we de straffeloosheid willen stoppen. Alle straffen moeten worden uitgevoerd, ook de korte gevangenisstraffen.”

“Als we videoconferenties uitrollen en wettelijk regelen, dan moeten ook andere praktische belemmeringen, die daarmee samenhangen, wettelijk geregeld worden door bijvoorbeeld digitale handtekeningen mogelijk te maken.”

belangrijke elementen. We gaan ten eerste uit van de mensen op terrein. We hebben een digitale cockpit opgericht, een 'digital transformation office'. Daarin zitten magistraten, griffiers, secretarissen, ... die vrijgesteld zijn en zich toeleggen op de uitwerking van onze roadmap. Tweede element is dat we zichtbare en concrete stappen willen zetten, zoals Justinvoice. En ten derde hebben we veel aandacht

voor veranderingsmanagement bij onze mensen: we leiden hen op en begeleiden hen, zodat ze mee zijn. Daarnaast hebben we de middelen om te investeren. En aan de andere kant levert een modern beleid ook besparingen op. Als we geen 200.000 gerechtsbrieven meer hoeven te versturen, dan sparen we op portkosten en we kunnen zowat veertig personeelsleden inzetten voor andere taken. Zo komt er tijd

en ruimte vrij bij onze medewerkers om de echte problemen aan te pakken.”

U werkt aan een databank vonnissen en arresten. Als het over een echte informatisering en digitalisering gaat, dan hoeven gerechtsdeskundigen niet langer te grasduinen in tienduizenden ingescande formulieren, maar dan krijgen ze straks een handige en efficiënte zoekfunctie ter beschikking?

“Uiteraard. Alle informatie wordt digitaal opgeladen, verwerkt en verspreid. We hebben een geschiedenis met heel veel scanning. Dat klopt, maar we ontwikkelen een elektronisch proces-verbaal op basis van informatie die digitaal wordt ingeladen. We maken dus stilaan de switch van het gescande systeem naar het volledig digitale systeem. Zo kunnen we straks met een goede zoekfunctie onwaarschijnlijk veel informatie digitaal terugvinden. De gunning van die aanbesteding is gepland voor juni 2022, maar het vraagt wel nog wat tijd, vooraleer alles helemaal gebruiksklaar zal zijn.”

DIGITALE HANDTEKENING

Gerechtsdeskundigen zien veel werktijd verloren gaan, omdat ze vaak ter plekke in de rechtbank hun dossier moeten toelichten. Zelfs als de zitting wordt uitgesteld, moeten ze ter plekke verschijnen. Zullen de nieuwe middelen binnen Justitie dat aspect vergemakkelijken voor gerechtsdeskundigen?

“We zijn bezig met teleconferenties. Vorig jaar kregen heel wat rechtbanken testkits om na te gaan welke videosetting we precies nodig hebben. Daar hebben we veel uit geleerd en naargelang het type rechtbank gaan we daar nu mee aan de slag. Daar is ook een wetswijziging voor nodig en er is zeker wel wat huiver bij bepaalde groepen. Nu mikken we vooral op de vrijwilligheid bij de inleidingszittingen. Ook dat zal nog wel wat tijd vragen en ik wil daar niet te veel beloftes over doen, maar het is wel de bedoeling dat mensen bij de meer courante dossiers van op afstand toelichting kunnen geven bij een rapport. Zeker voor gerechtsdeskundigen lijkt het mij niet meer dan normaal dat zij zich daarvoor niet elke keer moeten verplaatsen. De eerste testen zijn ingepland voor 2022, maar massaal uitrollen zal pas vanaf 2023 stapsgewijs kunnen.”

“Uit ons overleg met de beroepsverenigingen hebben we ook bijvoorbeeld geleerd dat een gerechtsdes-

“We gaan uit van de mensen op terrein, we willen zichtbare en concrete stappen zetten en we veel aandacht voor veranderingsmanagement bij onze mensen.”

kundige het proces-verbaal van de rechtszitting ter plekke in de rechtbank moet ondertekenen. Als we videoconferenties uitrollen en wettelijk regelen, dan moeten ook andere praktische belemmeringen, die daarmee samenhangen, wettelijk geregeld worden door bijvoorbeeld digitale handtekeningen mogelijk te maken. Door in overleg te gaan met de beroepsverenigingen kunnen we zulke zaken detecteren en aanpakken.”

BETALINGSTERMIJNEN

Gerechtsdeskundigen staan soms letterlijk tussen twee vuren in de rechtbank en hun bevindingen worden vaak met alle mogelijke middelen in vraag gesteld. Wordt er ook werk gemaakt van een versterking van de rechtspositie van de gerechtsdeskundigen om hen beter te beschermen tegen dat soort invloeden?

“Wij gaan structureel met de beroepsverenigingen in overleg. Tijdens dat overleg worden zulke specifieke zaken besproken. Vaak zijn we ons daar onvoldoende van bewust, maar als dat doorsijpelt, dan pikken we dat op. We focussen nu sterk op digitalisering, het openstellen van het nationaal register, snellere betalingen, een performanter systeem. Andere problemen die ons worden gesignaleerd, pakken we graag samen met de beroepsverenigingen aan. Een ander probleem dat we zo aanpakken is bijvoorbeeld de herziening en verbetering van de tarieven. We gaan dat nog in 2022 stroomlijnen en er de anomalieën uit wegnemen.”

U pakt de betalingstermijnen aan. De klachten zijn daar schering en inslag. U vindt 30% tijdige betalingen veel te weinig. Wat moeten we kunnen halen?

“Er is nog altijd een historische betalingsachterstand bij gerechtsdeskundigen. We mikken op 70 tot 80% betalingen binnen de dertig dagen. Zal dat direct lukken? Dat kan ik niet beloven, maar we streven het wel na. Als we aan 70% geraken tegen het einde van het jaar, dan is dat mooi. Daarna kunnen we proberen om nog een versnelling hoger te schakelen. Late betalingen liggen trouwens ook niet altijd aan Justitie

zelf. Soms zijn dossiers onvolledig en zolang een dossier niet volledig is, kunnen we niet overgaan tot betaling. Maar de betalingstermijnen lopen intussen al wel. De nieuwe applicatie, Justinvoice, zal ook dat probleem oplossen, want wie een dossier indient, krijgt direct de nodige meldingen om zijn dossier te vervolledigen en iedereen kan de status van zijn dossiers online opvolgen zonder te moet bellen of mailen.”

MEER UNIFORMITEIT

Er werd ook aangehaald dat er meer uniformiteit zou moeten komen tussen verschillende

griffies en verschillende rechtbanken op het vlak van verwerking en behandeling van dossiers. Hoe ver wil u daarin gaan?

“Dat verschillende griffies verschillende werkwijzen toepassen kan heel frustrerend zijn voor wie over het hele land actief is en geconfronteerd wordt met die verschillende werkwijzen. Door te digitaliseren kunnen we tot een harmonieus project komen en onze projecten JustSign en JustSend zullen daar zeker sterk toe bijdragen. JustSign en JustSend zijn cruciale componenten voor ons project ‘digitale gerechtsbrief’. Met JustSend hoeft geen griffier nog tussenbeide te komen bij de verzending of ontvangst van briefwisseling. Met JustSign kunnen we dossiers laten ondertekenen zonder manuele tussenkomst. Door dat te digitaliseren streven we ernaar om alles op dezelfde uniforme manier af te handelen. Zo krijg je een enorme uniformiteit in al die administratie. Die twee bouwblokken zijn trouwens niet alleen voor gerechtsdeskundigen nuttig, maar voor al wie binnen Justitie administratieve handelingen stelt.”

Welke van de vijf pijlers om tot een moderne justitie te komen is voor u cruciaal?

“Het digitaal dossier is cruciaal. Als mensen in hun kantoor dossiers kunnen raadplegen, stukken kunnen inzien, wijzigen, insturen, kopiëren, dan levert dat gigantische winsten op in tijd en arbeid. Ik hoor dat van strafpleiters, van slachtoffers, van gerechtsdeskundigen, van alle mogelijke mensen die in contact komen met Justitie. We beginnen eind april met de dossiers seksueel en intrafamiliaal geweld en daarna breiden we dat stapsgewijs uit naar alle mogelijke andere dossiers. Justitie zal zo veel menselijker worden. Een slachtoffer kan zijn dossier thuis in alle discretie raadplegen. Dat is een wereld van verschil met vroeger, toen dat alleen in de rechtbank kon. We zullen ook veel sneller kunnen reageren. Bij huiselijk geweld bijvoorbeeld is het vaak heel belangrijk dat men snel kan ingrijpen. Digitalisering is de sleutel en het digitaal dossier is volgens mij het meest spraakmakende element bij de digitalisering van Justitie. Als we dat rond krijgen tegen het einde van de legislatuur, dan denk ik dat we heel ver staan.”